

Lovforslag nr. L 160

Folketinget 2013-14

Fremsat den 25. marts 2014 af Finn Sørensen (EL), Johanne Schmidt-Nielsen (EL) og Frank Aaen (EL)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om en børne- og ungeydelse og lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag

(Ophævelse af optjeningsprincippet for børne- og ungeydelse og børnetilskud og indførelse af bopælskrav også for børn omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger)

§ 1

I lov om en børne- og ungeydelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 964 af 19. september 2011, som ændret ved § 7 i lov nr. 1382 af 28. december 2011, § 9 i lov nr. 326 af 11. april 2012, § 2 i lov nr. 920 af 18. september 2012 og § 2 i lov nr. 1398 af 23. december 2012, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, stk. 1, nr. 6, indsættes efter »standses,«: »og«.

2. § 2, stk. 1, nr. 7, ophæves.
Nr. 8 bliver herefter nr. 7.

3. I § 2 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:
»Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1, nr. 2, finder anvendelse, uanset at andet følger af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger.«
Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

4. § 2, stk. 3, der bliver stk. 4, ophæves.

5. § 13, stk. 2, ophæves.

§ 2

I lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 856 af 23. august

2012, som ændret ved § 1 i lov nr. 1398 af 23. december 2012 og § 5 i lov nr. 894 af 4. juli 2013, foretages følgende ændringer:

1. I § 5 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1, nr. 2, finder anvendelse, uanset at andet følger af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger.«

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

2. § 5 a ophæves.

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 2. § 1, nr. 2, og § 2, nr. 1, finder ikke anvendelse på en allerede erhvervet ret til henholdsvis børne- og ungeydelse og børnetilskud, der eksisterer ved lovens ikrafttræden, så længe retten bevares uden afbrydelse.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Optjeningsprincippet

Med Folketingets vedtagelse af lovforslag nr. L 79 (folketingsåret 2010-11, 1. samling) blev det såkaldte optjeningsprincip indført i lov om en børnefamilieydelse (nu lov om en børne- og ungeydelse) og i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag (børnetilskudsloven).

Optjeningsprincippet indebærer, at modtageren af en ydelse skal have haft en vis beskæftigelses- eller bopælsperiode her i riget for at kunne modtage den fulde børne- og ungeydelse og ydelser efter børnetilskudsloven. Personen skal således have haft bopæl eller beskæftigelse i Danmark i 2 år inden for de seneste 10 år for at opnå ret til den fulde ydelse.

Såfremt dette krav ikke er opfyldt, optjener personen ret til 25 pct. af den fulde ydelse efter ½ års bopæl eller beskæftigelse her i riget, 50 pct. efter 1 år og 75 pct. efter 1 ½ år. Efter 2 års bopæl eller arbejde her i riget har personen optjent ret til fuld ydelse.

Det foreslås med dette lovforslag at ophæve optjeningsprincippet i lov om en børne- og ungeydelse og i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at personer, der sammen med deres familier kommer til Danmark for at arbejde, som betaler skat, og som bidrager til det danske samfund, skal have de samme rettigheder og pligter som danske statsborgere og andre arbejdstagere, der allerede opholder sig i Danmark. En person, der reelt bor og opholder sig her i landet med sin familie, har præcis de samme leveomkostninger som andre børnefamilier. Derfor skal børnene i disse familier også have samme vilkår som danske børn. Hvis man reelt bor og arbejder her i landet, har man også den reelle tilknytning til det danske samfund, hvor ret og pligt går hånd i hånd, og i den situation bør man naturligvis modtage børne- og ungeydelser og børnetilskud på linje med andre børnefamilier.

Barnets bopæl i Danmark

Personer, der er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger, har ret til at få udbetalt danske familieydelser, uden at barnet behøver at opholde sig i Danmark.

Det foreslås imidlertid med dette lovforslag, at børne- og ungeydelsen og ydelser efter børnetilskudsloven som hovedregel ikke udbetales til forsørgere, hvis børn ikke har bopæl i Danmark.

Familieydelserne er netop tilpasset leveomkostningerne for familier med børn, der har bopæl i Danmark. Det er således ikke rimeligt, at ydelserne udbetales til forsørgere, hvis børn ikke opholder sig her i landet. Det er ikke i overensstemmelse med ligebehandlingsprincippet, og det kan bidra-

ge til at understøtte social dumping, idet den udenlandske arbejdstager vil kunne sælge sin arbejdskraft billigere, da ydelserne vil give et højere rådighedsbeløb, end de danske kolleger har, hvis børnene bor i hjemlandet.

Loven skal gælde for såvel danske som udenlandske statsborgere. Det vil sige, at det er et krav for at modtage børne- og ungeydelse og ydelser efter børnetilskudsloven, at børnene bor i Danmark.

Forslaget sendes ikke i høring forud for fremsættelsen, da forslagsstillerne finder det vigtigt, at der snarest finder en afklaring sted af spørgsmålet om adgang til sociale ydelser, da det er et område, som i den grad deler Folketinget.

I øvrigt finder forslagsstillerne, at problemstillingerne allerede debatteres bredt i det danske samfund, ligesom de forventer, at der vil være en del medieomtale af lovforslaget, således at brede dele af befolkningen har mulighed for at gøre sig bekendt med det. Den manglende høring forud for fremsættelsen forhindrer dog ikke borgere, organisationer og foreninger i at indsende kommentarer til lovforslaget til Folketingets Skatteudvalg, så de kan indgå i udvalgets behandling af lovforslaget. Under udvalgsbehandlingen forventes det, at lovforslagets økonomiske konsekvenser vil blive belyst.

2. Lovforslagets formål og baggrund

Formålet med lovforslaget er at ophæve optjeningsprincippet, så arbejdstagere, der kommer til Danmark for at arbejde på samme vilkår som arbejdstagere i Danmark, og som betaler skat, også straks skal have de samme rettigheder som andre i relation til udbetaling af børne- og ungeydelser og ydelser efter børnetilskudsloven.

Formålet med lovforslaget er også at præcisere, at betingelsen om, at barnet skal opholde sig i Danmark for at kunne modtage børne- og ungeydelser og ydelser efter børnetilskudsloven, også gælder for forsørgere omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger. Ydelserne skal således efter forslaget ikke udbetales til forsørgere, hvis børn ikke opholder sig her i landet.

3. Gældende ret

Optjeningsprincippet for ret til børne- og ungeydelse og ydelser efter børnetilskudsloven blev indført med virkning fra den 1. januar 2012. Ret til den fulde ydelse er efter loven betinget af, at mindst en af de personer, der har forsørgelsespligten over for barnet, har haft bopæl eller beskæftigelse her i riget i mindst 2 år inden for de seneste 10 år forud for den periode, udbetalingen vedrører. Retten til fuld ydelse optjenes gradvis, således at der efter 6 måneders bopæl eller beskæftigelse er ret til 25 pct. af ydelsen. Efter 1 år er der ret til 50 pct., efter 1 ½ år 75 pct. og efter 2 år 100 pct.

Optjeningsprincippet omfatter modtagere af børne- og ungeydelse og ydelser efter børnetilskudsloven. Optjeningsprincippet var forudsat at gælde for alle uanset borgerens

nationalitet, herunder borgere omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger. Dog blev flygtninge undtaget fra optjeningsprincippet ved lov nr. 1398 af 23. december 2012 med virkning fra den 1. januar 2013, ligesom perioder med bopæl eller beskæftigelse i Grønland og på Færøerne ved samme lov blev ligestillet med perioder med bopæl eller beskæftigelse i Danmark.

Efter gældende ret er det bl.a. en betingelse for at modtage børne- og ungedydelse og ydelser efter børnetilskudsloven, at barnet faktisk opholder sig her i landet.

For personer, der er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger, er det imidlertid ikke et krav, at barnet opholder sig i Danmark. Efter forordningens artikel 67 om familiemedlemmer, som har bopæl i en anden medlemsstat, har en person ret til familiedydelser i henhold til den kompetente medlemsstats lovgivning også for de familiemedlemmer, der har bopæl i en anden medlemsstat, som om de havde bopæl i førstnævnte medlemsstat.

Det indebærer, at personer, der er omfattet af forordningen, har ret til modtagelse af danske familiedydelser, selv om de børn, som de skal forsørge, ikke opholder sig i Danmark.

4. Lovforslaget

Med forslaget vil personer, der kommer her til landet og får bopæl eller beskæftigelse, og som er forsørgere for børn, med det samme opnå ret til fuld børne- og ungedydelse og fulde ydelser efter børnetilskudsloven. Disse personer skal således ikke gradvis over en periode optjene ret til de nævnte ydelser, såfremt de ikke tidligere har haft bopæl eller beskæftigelse i riget eller i andre EU-medlemsstater.

Det vil dog være en betingelse for modtagelse af de nævnte ydelser, at barnet opholder sig her i landet. Med forslaget vil dette krav gælde, uanset om forsørgeren er omfattet af forordning nr. 883/2004 eller ej.

5. Forholdet til EU-retten

Ophævelse af optjeningsprincippet bringer retstilstanden tilbage til tidligere gældende ret før vedtagelsen af lovforslag nr. L 79 i 2010 (folketingsåret 2010-11, 1. samling). Forslagsstillerne antager derfor, at forslaget er i overensstemmelse med EU-retten, for så vidt angår den del af lovforslaget, der handler om ophævelse af optjeningsprincippet.

For så vidt angår den del af forslaget, der går ud på, at børn af forsørgere, der er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger, skal opholde sig i Danmark, er forslagsstillerne klar over, at det kan stride mod forordningens bestemmelser.

Forslagsstillerne er således bekendt med reglerne i forordningen, hvorefter familiedydelser såsom børne- og ungedydelse og børnetilskud skal udbetales til vandrende arbejdstagere, selv om deres børn har bopæl i et andet EU-land. Det er imidlertid forslagsstillernes opfattelse, at familiedydelser kun bør udbetales for børn, som har bopæl i Danmark, da

ydelsen har til formål at dække de ekstra omkostninger, der er forbundet med at have børn i Danmark fastsat efter dansk omkostningsniveau.

Forslagsstillerne anser det desuden for nødvendigt at indføre en værnsregel, der sikrer, at familiedydelserne ikke udbetales til personer, hvis børn ikke opholder sig her i landet, således at ydelserne ikke bruges af arbejdsgivere til social dumping.

Forslagsstillerne er således klar over, at en vedtagelse af lovforslaget i Folketinget kan udgøre et statsretligt problem, idet Folketinget er vidende om, at forslaget kan være i strid med EU-retten, og at et flertal i Folketinget, uanset at dette er tilfældet, vedtager forslaget.

Forslagsstillerne er opmærksomme på den forfatningsretlige teori omkring det tilfælde, hvor den danske lovgivningsmagt klart og bevidst lovgiver i strid med en umiddelbart anvendelig fællesskabsretlig regel, og hvorefter den yngre danske lov må få forrang. Den faste antagelse i den forfatningsretlige teori om, at Folketinget ikke bevidst har haft til intention at skabe modstrid med fællesskabsretlige regler, skal således ikke finde anvendelse i forbindelse med dette lovforslag.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Der er tale om en konsekvensændring som følge af ophævelse af optjeningsprincippet.

Til nr. 2

Det foreslås, at personer, der kommer til Danmark for at bo eller arbejde, får ret til fuld børne- og ungedydelse i samme omfang og på samme betingelser som personer, der allerede har bopæl eller beskæftigelse her i landet.

Til nr. 3

Efter § 2, stk. 1, nr. 2, i lov om en børne- og ungedydelse er det en udtrykkelig betingelse for modtagelse af ydelsen, at barnet opholder sig i Danmark.

Med forslaget skal denne betingelse gælde for alle børn af forsørgere, der har bopæl eller beskæftigelse her i landet. Personer, der er forsørgere for børn, der ikke bor i Danmark, skal således ikke have ret til børne- og ungedydelser.

For børn, der forsørges af personer, der er omfattet af forordning nr. 883/2004, skal der gælde samme krav om ophold i Danmark som betingelse for modtagelse af de nævnte ydelser. Forordningen skal således ikke på dette punkt have forrang for de danske regler om bopælskrav i lov om en børne- og ungedydelse.

Til nr. 4

Der er tale om en konsekvensændring som følge af ophævelsen af optjeningsprincippet.

Til nr. 5

Der er tale om en konsekvensændring som følge af ophævelsen af optjeningsprincippet.

Til § 2

Til nr. 1

Efter § 5, stk. 1, nr. 2, i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag er det en udtrykkelig betingelse for modtagelse af ydelser, at barnet opholder sig i Danmark.

Med forslaget skal denne betingelse gælde for alle børn af forsørgere, der har bopæl eller beskæftigelse her i landet. Personer, der er forsørgere for børn, der ikke bor i Danmark, skal således ikke have ret til ydelser efter børnetilskudsloven.

For børn, der forsørges af personer, der er omfattet af forordning nr. 883/2004, skal der gælde samme krav om ophold i Danmark som betingelse for modtagelse af de nævnte ydelser. Forordningen skal således ikke på dette punkt have forrang for de danske regler om bopælskrav i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag.

Til nr. 2

Det foreslås, at personer, der kommer til Danmark for at bo eller arbejde, får ret til fulde ydelser efter børnetilskudsloven i samme omfang og på samme betingelser som personer, der allerede har bopæl eller beskæftigelse her i landet.

Til § 3

Til stk. 1

Det foreslås, at loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Til stk. 2

Der foreslås en overgangsregel, således at bopælskravet for børn ikke finder anvendelse på en allerede erhvervet ret til børne- og ungeydelse og børnetilskud, der eksisterer ved lovens ikrafttræden, så længe retten bevares uden afbrydelse.

Skriftlig fremsættelse

Finn Sørensen (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om en børne- og ungedydelse og lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag. (Ophævelse af optjeningsprincippet for børne- og ungedydelse og børnetilskud og indførelse af bopælskrav også for børn

omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger).

(Lovforslag nr. L 160)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget **§ 1**

I lov om en børne- og ungeydelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 964 af 19. september 2011, som ændret ved § 7 i lov nr. 1382 af 28. december 2011, § 9 i lov nr. 326 af 11. april 2012, § 2 i lov nr. 920 af 18. september 2012 og § 2 i lov nr. 1398 af 23. december 2012, foretages følgende ændringer:

§ 2. Retten til børne- og ungeydelsen er betinget af, ---

1) ---

6) at kommunalbestyrelsen ikke for den pågældende måned har givet meddelelse til Udbetaling Danmark om, at en afgørelse om manglende efterlevelse af pligten til uddannelse, beskæftigelse eller anden aktivitet for 15-17-årige, jf. § 2 a, stk. 3, i lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v., skal have den virkning, at ungeydelsen skal standses,

7) at mindst en af de personer, der har forsørgelsespligten over for barnet, har haft bopæl eller beskæftigelse her i riget i mindst 2 år inden for de seneste 10 år forud for den periode, udbetalingen vedrører. Hvis kravet i 1. pkt. ikke er opfyldt, udbetales en forholdsmæssig andel af ydelsen efter 3. pkt., hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt. Efter 6 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 25 pct. af ydelsen, efter 12 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 50 pct. af ydelsen, og efter 18 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 75 pct. af ydelsen, og

8) ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Stk. 1, nr. 7, finder ikke anvendelse for udlændinge, som har fået opholdstilladelse i Danmark efter §§ 7, 8 eller 9 b i udlændingeloven.

§ 13. ---

Stk. 2. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler for udbetaling samt dokumentation og beregning af perioden med bopæl og beskæftigelse her i riget i henhold til § 2, stk. 1, nr. 7.

§ 5. Børnetilskud kan endvidere kun udbetales, hvis følgende betingelser er opfyldt:

1) Barnet eller en af forældrene, der har forældremyndigheden over barnet, har dansk indfødsret eller med hensyn til børnetilskud efter §§ 2-3 har haft fast bopæl her i landet i det seneste år og med hensyn til børnetilskud efter § 4 har haft

1. I § 2, *stk. 1, nr. 6*, indsættes efter »standsese,«: »og«.

2. § 2, *stk. 1, nr. 7*, ophæves.

Nr. 8 bliver herefter nr. 7.

3. I § 2 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Bestemmelsen i stk. 1, nr. 2, finder anvendelse, uanset at andet følger af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

4. § 2, *stk. 3*, der bliver stk. 4, ophæves.

5. § 13, *stk. 2*, ophæves.

§ 2

I lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 856 af 23. august 2012, som ændret ved § 1 i lov nr. 1398 af 23. december 2012 og § 5 i lov nr. 894 af 4. juli 2013, foretages følgende ændringer:

1. I § 5 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Bestemmelsen i stk. 1, nr. 2, finder anvendelse, uanset at andet følger af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger.«

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

fast bopæl her i landet i de seneste 3 år. En ret, der er erhvervet ved fast bopæl, bevares uanset senere fravær, når pågældende på ny får fast bopæl her. Betingelsen om dansk indfødsret gælder dog ikke for udlændinge, som har fået opholdstilladelse i Danmark efter § 7 eller § 8 i udlændingeloven.

2) Barnet faktisk opholder sig her i landet, jf. dog stk. 2 og 3.

3) Barnet ikke har indgået ægteskab.

4) Barnet ikke er anbragt uden for hjemmet efter lov om social service, ikke sammen med en indehaver af forældremyndigheden er optaget i en døgnforanstaltning efter lov om social service eller i øvrigt forsørges af offentlige midler.

5) Den, der skal have børnetilskuddet udbetalt, har fast bopæl her i landet. Dette gælder dog ikke udbetaling af det særlige børnetilskud til en person, der har ret til at modtage pension efter lov om social pension i udlandet.

Stk. 2. Retten til at modtage særligt børnetilskud for pensionister er betinget af, at der ikke efter lov om børns forsørgelse er fastsat eller kan fastsættes bidrag. Hvis det er pålagt en folkepensionist at betale bidrag efter den nævnte lov, ydes særligt børnetilskud dog til hel eller delvis dækning af pågældendes forpligtelse. Særligt børnetilskud kan også ydes til opfyldelse af en folkepensionists bidragsforpligtelse, når bidragsmodtageren og barnet opholder sig i udlandet.

Stk. 3. Opholder barnet sig kortvarigt i udlandet, eller opholder barnet sig midlertidigt i udlandet som led i barnets uddannelsesforløb med henblik på at forbedre barnets muligheder for at klare sig under fortsat ophold her i landet, kan der uanset stk. 1, nr. 2, udbetales børnetilskud. Hvis et barn er undervisningspligtigt efter folkeskoleloven, finder 1. pkt. ikke anvendelse, hvis der er tale om ulovligt skolefravær.

Stk. 4. Vurderingen af, om betingelsen i stk. 1, nr. 2, er opfyldt, træffes på grundlag af oplysninger, der er modtaget efter § 8 i lov om en børne- og ungeydelse eller regler fastsat i medfør heraf.

§ 5 a. Herudover er det en betingelse for ret til ydelser efter denne lov, at mindst en af de personer, der har forsørgelsespligt over for barnet, har haft bopæl eller beskæftigelse i mindst 2 år her i riget inden for de seneste 10 år forud for den periode, udbetalingen vedrører.

Stk. 2. Hvis kravet i stk. 1 ikke er opfyldt, udbetales følgende forholdsmæssige andel af ydelsen, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt:

1) Efter 6 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 25 pct. af ydelsen.

2) Efter 12 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 50 pct. af ydelsen.

3) Efter 18 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 75 pct. af ydelsen.

Stk. 3. Social- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler for udbetaling samt dokumentation og beregning af perioder med bopæl og beskæftigelse her i riget i henhold til stk. 1 og 2.

2. § 5 a ophæves.

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 2. § 1, nr. 2, og § 2, nr. 1, finder ikke anvendelse på en allerede erhvervet ret til henholdsvis børne- og ungeydelse og børnetilskud, der eksisterer ved lovens ikrafttræden, så længe retten bevares uden afbrydelse.